

## YÖNETMELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

**BAL ARILARININ AMERİKAN YAVRU ÇÜRÜKLÜĞÜ HASTALIĞINA  
KARŞI KORUNMA VE MÜCADELE YÖNETMELİĞİ  
BİRİNCİ BÖLÜM**

**Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar**

**Amaç**

**MADDE 1 –** (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Amerikan Yavru Çürüklüğü olarak adlandırılan hastalıktan korunmak ve hastalıkla mücadele etmek için alınması gereken tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

**Kapsam**

**MADDE 2 –** (1) Bu Yönetmelik;

a) Amerikan Yavru Çürüklüğü hastalığına karşı koruyucu önlemlerin alınması, hastalığın erken tespit edilerek izlenmesi ve yetkililerin ve yetiştirici birliklerinin bilgilendirilmesi için alınması gereken koruyucu önlemleri,

b) Bal arılarında Amerikan Yavru Çürüklüğü hastalığı salgını olduğunda uygulanacak asgari kontrol önlemlerini,

kapsar.

**Dayanak**

**MADDE 3 –** (1) Bu Yönetmelik; 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 4 üncü maddesi ile 3/6/2011 tarihli ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

**Tanımlar**

**MADDE 4 –** (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Amerikan Yavru Çürüklüğü: Yavru arılarda Paenibacilluslarvae tarafından oluşturulan infeksiyöz ve oldukça bulaşıcı hastalığı,

b) Arılık: Arılı kovan ve ekipmanların bulunduğu açık ya da kapalı tesis ve alanları,

c) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,

ç) Gezginci arıcı: Bitkilerdeki farklı çiçeklenme döneminden üst düzeyde faydalanmak ve kış koşullarından arılarını korumak amacıyla kolonilerinin yerini değiştiren arıcıyı,

d) İmha: İtlaf edilen arı ailesi ile çerçevelerin petekleri ile birlikte yakılarak, çukura gömülme yöntemi ile yok edilmesini,

e) İşletme: Arıların beslendiği ve korunduğu üretme çiftliklerini,

f) İtlaf: Hastalığın teyidinden sonra resmî veteriner hekim nezaretinde gerçekleştirilen hayvanların öldürülme işlemini,

g) Karantina: Hastalık veya zararlı organizmaların ülkeye girişini veya ülke içinde yayılmasını önlemek amacıyla, hayvan, hayvansal ürün, bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeler ile bulaşma ihtimali bulunan madde ve malzemelerin kontrol altına alınmasını,

ğ) Koloni: Yumurtlayan ana arısı bulunan ve arı faaliyetlerinin sürdürüldüğü arı ailesini,

h) Kordon: Hayvan hastalığı görülen alanın gözetim altında tutulması, giriş ve çıkışların kontrol altına alınmasını,

ı) Kovan: Taşınabilir arı ailesi barınağını,

i) Resmî veteriner hekim: Bakanlık adına görev yapan Bakanlık personeli veteriner hekimi,

j) Temel petek: Ham maddesi saf balmumu olan, mekanik olarak tekniğine göre sterilize edilerek imal edilen levhaları,

k) Teşhis kılavuzu: Hastalığa ait teşhis rehberini,

l) Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü: Amerikan Yavru Çürüklüğü hastalığının teşhisinden, mücadelesinden ve gözetim programlarından sorumlu olan doğrudan Bakanlığa bağlı enstitü müdürlüğünü,

m) Yetkili otorite: Bakanlık il ve ilçe müdürlüklerini,

ifade eder.

**İKİNCİ BÖLÜM**

**Hastalık Bildirimi ile Hastalık Şüphesi ve Resmî Teyit**

**Hastalık bildirimi**

**MADDE 5 –** (1) Amerikan Yavru Çürüklüğü hastalığından şüphe eden veya bu hastalığın varlığından haberdar olan hayvan sahipleri ve bakıcıları, veteriner hekimler ile muhtarlar, köy korucuları, celepçiler, çobanlar, gemi kaptanları, istasyon ya da gümrük memur veya idarecileri gibi ilgililer tarafından yetkili otoritelere bildirim yapılır; durum yetkili otoriteler tarafından ise derhal Bakanlığa bildirilir.

### **Hastalık şüphesi**

**MADDE 6 –** (1) Resmî veteriner hekim hastalık şüphesi olan yere gelinceye kadar o yerdeki idari makamlar, belediye yahut köy muhtarı hastalıktan şüpheli kovanları muayene ve teşhis için muhafaza altına aldırır.

(2) Kordon konularak hastalıklı kovanların bulunduğu yere giriş ve çıkışlar önlenir. Hastalıklı yerden kovan çıkarılmasına, bu bölgeye başka yerden kovan girmesine ve hastalıklı kovanlarda kullanılan malzemelerin, hastalık mahallinin dışına çıkışına izin verilmez.

(3) Hastalıklı kovanların bakımı için bir kişi görevlendirilir. Görevli kişinin dışında tecrit mahalline hiç kimsenin girmesine izin verilmez.

(4) Bu hastalığın teşhisi için resmî veteriner hekim tarafından marazi madde alınmadan, herhangi bir işlem yapılmaz.

(5) Alınan tedbirlerin uygulanmasından köylerde muhtarlar ve arı sahipleri, kasabalarda belediyeler, mahalle muhtarı ve arı sahipleri, gezginci arılarda ise arı bakıcısı ve arı sahipleri sorumludur.

(6) Hastalık ihbarını alan resmî veteriner hekim, en seri vasıta ile en geç yirmidört saat içinde hastalık yerine gider.

(7) Resmî veteriner hekim hastalık mahallinde hastalığa el koyar, kovanlardaki yavru gözlü petekleri muayene ve kontrol eder, karantina tedbirlerini alır. Gerekli marazi maddeyi sekizinci fıkrafta belirtilen esaslar kapsamında alır ve EK-1’de yer alan protokolü doldurarak bağlı bulunduğu veteriner kontrol enstitüsü müdürlüğüne gönderir.

(8) Marazi madde alınımında ve gönderilmesinde dikkat edilecek hususlar aşağıda gösterilmiştir.

a) Petek numunesi en az 10 x 10 cm ebadında ve mümkün olduğu kadar renk değişikliğine sahip ve ölü larva içerir şekilde olur.

b) Numunede hiç bal olmaz ya da çok az bal içerir.

c) Numune gevşek şekilde ambalajlanır ve ambalaj işleminde plastik çanta, alüminyum folyo, yağlı kağıt, teneke veya cam gibi malzemeler kesin teşhisi imkansız hale getirdiği için kullanılmaz.

ç) Eğer peteğin bir kısmı gönderilemiyorsa herhangi bir test için yeterince materyal içeren petek gözü de yeterli olabilir.

(9) Hastalığın çıkışı ve seyri hakkında aşağıda belirtilen bilgiler toplanır.

a) Hastalığın çıkış tarihi,

b) Hastalığın başlangıcından bugüne kadar kaç kovanda larva ölümlerinin olduğu,

c) Hastalıklı kovanların diğer arılıklardaki arılarla temasının olup olmadığı,

ç) Arılığa yabancı kovan getirilip getirilmediği,

d) Kordon konmadan önce başka herhangi bir yere koloni nakli yapıp yapılmadığı, yapıldıysa kime, nerelere, ne zaman ve ne kadar yapıldığı,

e) İlaç kullanılıp kullanılmadığı, eğer kullanıldıysa hangi ilaçların kullanıldığı.

### **Resmî teyit**

**MADDE 7 –** (1) Laboratuvar raporu ile hastalık teyit edildiğinde hastalık çıkan yerde yarıçapı 6 kilometre olan bir saha kordon altına alınarak bulaşmaya vasıta olabilecek her türlü alet, malzeme ve ekipmanlar ruhsatlı ve Amerikan Yavru Çürüklüğü hastalığına etkili olan dezenfektan maddelerle dezenfekte edilir. Kordon altındaki bölgede hastalık görülmeden işletmelerde resmî veteriner hekimin kontrolünde gerekli tedbirler alındıktan sonra koloni hareketine izin verilir.

(2) Hastalığın varlığı laboratuvar raporu ile teyit edildikten sonra mahallin Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonu toplanarak resmî veteriner hekimin düzenlediği Amerikan Yavru Çürüklüğü Hastalık Çıkış Raporunu görüşür. Alınan tedbirleri gözden geçirir, önerileri değerlendirir ve o mahaldeki Amerikan Yavru Çürüklüğü hastalığına karşı yürütülecek mücadele esaslarını karara bağlar.

(3) Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyon kararlarında aşağıda belirtilen hususlar yer alır.

a) Hastalıklı kovanların bulunduğu yerler,

b) Kordon altına alınacak yerler,

c) Komşu köy, kasaba, ilçe, şehir veya arıcılara haber verme şekli,

ç) Hastalık olduğuna dair levhaların dikileceği yerler,

d) Toplanan bilgilerin nasıl değerlendirileceği,

e) Yeni hastalanan ve ölen larvalı kovanlar için yapılacak işlemler,

f) Kordon altındaki bölgede serbest, şartlı serbest veya yasak olan hususlar,

g) Transit geçişlere yapılacak işlemler,

ğ) Kordon bölgesinde zirai mücadele yapılacağı zaman kolonilerin hangi bölgeye taşınacağı.

(4) Üçüncü fıkrafta belirtilen kararlar alınırken, birinci fıkraftaki önlemlere ek olarak aşağıdaki hususlar yerine getirilir.

a) Kordon altına alınan bölgenin sınırlarına büyük harflerle “Burada Arılarda Amerikan Yavru Çürüklüğü Hastalığı Vardır!” levhaları asılır.

b) Kordon yerinden çıkarken alınan tedbirler resmî veteriner hekim tarafından kontrol edilir, noksan olanlar

tamamlattırılır.

(5) Hastalığı takip eden resmî veteriner hekim bölgeyi kontrol eder ve hastalık ile ilgili konularda arı yetiştiricilerini bilgilendirir.

### ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

#### Arıların İtlaflı ve İmha İşlemleri, Hastalığın Sönüşü

##### Arıların itlaflı ve imha işlemleri

**MADDE 8** – (1) Hastalığın tespit edildiği koloniler ve çerçeveleri petekleri ile birlikte yakılarak hepsi imha edilir.

(2) Arıların itlafında aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

- İtlaf akşamüzeri gerçekleştirilir.
  - İtlaf işlemine kovanın uçma deliği kapatılarak başlanır.
  - Çerçevelerin üzerine kalsiyum siyanid, etilasetat ya da herhangi bir insektisit uygulanarak arılar itlaf edilir.
- (3) İmha işleminde aşağıdaki hususlara dikkat edilir.
- Kazılan çukura, petekleri ile birlikte çerçeveler ve ölmüş arılar toplanır; daha sonra bunlar benzin veya benzeri maddeler dökülerek yakılır.
  - Yakma işi tamamlandıktan sonra çukur toprakla kapatılır ve bütün bu işlemler arılıktan uzak bir yerde yapılır.
  - Isıya dayanıklı kovanın gövde, kapak ve dip tahtası ile işletmede kullanılan her türlü malzeme, ruhsatlı ve Amerikan Yavru Çürüklüğü hastalığına etkili olan dezenfektan maddelerle dezenfekte edilir ve yüzeyler iyice kazındıktan sonra pürmüzle yakılır. Bunların kullanımına iki gün güneşte kurutulduktan sonra izin verilir.
  - Strofor kovanların kullanımına ise çamaşır suyu ile yıkandıktan ve iki gün güneşte kurutulduktan sonra izin verilir.

##### Hastalığın sönüşü

**MADDE 9** – (1) Kordon kaldırılmadan önce hastalık görülen koloniler son bir kez daha kontrol edilerek, marazi madde alınır ve bölge veteriner kontrol enstitüsü müdürlüğüne gönderilir.

(2) Laboratuvar muayeneleri ile hastalığın tamamen ortadan kalktığı teyit edilir.

(3) Hastalığın ortadan kalkmasının teyidinden ve hastalık belirtilerinin ortadan kalkmasından iki ay sonra, ruhsatlı ve Amerikan Yavru Çürüklüğü hastalığına etkili olan dezenfektan maddelerle dezenfeksiyon yapılarak kordon ve karantina kaldırılır.

### DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

#### Temel Petek Üretim Yerleri, Teşhis Yöntemleri ile Teşhis Kılavuzu, Referans Laboratuvarları

##### Temel petek üretim yerleri

**MADDE 10** – (1) Hastalığın yayılmasını engellemek için temel petek üretimi yapan petek üreticileri, bal mumlarını 120 °C'de 1 atmosfer basınç altında 10-15 dakika süreyle sterilize ettikten sonra piyasaya sürer.

(2) Yetkili otorite tarafından temel petek üretimi yapan yerler belirlenerek her yılın Ocak ayı sonuna kadar Bakanlığa bildirilir.

(3) Üretim izni alan tüm yerlerden, imalatın yoğun olduğu Şubat, Mart, Nisan, Mayıs ve Haziran ayları olmak üzere yılda en az iki kez, özellikle renklerinde değişim olan veya görünümü, kokusu hoş olmayan üç bütün temel petek numune olarak alınır ve hastalık açısından incelenmek üzere bölge veteriner kontrol enstitüsü müdürlüğüne gönderilir.

(4) Bal mumu numunelerinin, laboratuvarda yapılan analizleri sonucunda hastalık etkeninin tespit edilmesi durumunda; imalathanenin üretimi durdurulur, mevcut stoklara el konularak satışı engellenir.

(5) İmalathanedeki tüm stokun birinci fıkrada belirtilen sterilizasyon işlemine tabi tutulmasından ve üretimde kullanılan kazan ve ekipmanların dezenfeksiyonundan sonra tekrar numune alınarak bölge veteriner kontrol enstitüsü müdürlüğüne gönderilir.

(6) Laboratuvar muayenelerinin hastalık etkeni yönünden menfi çıkmasından sonra imalathanenin tekrar üretim ve satışına izin verilir.

(7) Temel petek üretim yerlerinden alınan numune sonuçları ve yapılan işlemleri gösteren EK-2'de yer alan Temel Petek Üretim Yerleri Faaliyet Raporu her yılın Temmuz ayı sonuna kadar Bakanlığa gönderilir.

##### Teşhis yöntemleri ile teşhis kılavuzu

**MADDE 11** – (1) Arılarda, Amerikan Yavru Çürüklüğü hastalığının varlığını tespit etmek amacıyla örnekleme, teşhis yöntemleri ve laboratuvar testleri Bakanlıkça uygulamaya konulan teşhis kılavuzuna uygun olarak gerçekleştirilir.

##### Referans laboratuvarları

**MADDE 12** – (1) Ulusal referans laboratuvarı Bakanlıkça belirlenir.

### BEŞİNCİ BÖLÜM

#### Son Hükümler

**Yürürlük**

**MADDE 13** – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**Yürütme**

**MADDE 14** – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.